

“Hoe meer variatie, hoe meer natuur”
door Odette Houtkoop

Het is vroeg op een dinsdagochtend als ik in de auto stap om naar Friesland te rijden. Ik breng een bezoek aan natuurgebied De Mokkebank en het vogelringstation met dezelfde naam. Jan Schram, opzichter bij It Fryske Gea (beheerder van het gebied) vertelt waarom De Mokkebank één van zijn favorieten is. Yke en Tryntsje Albada en Catharinus Monkel, vangen, ringen en registreren al sinds jaar en dag vogels in het vogelringstation. Ik loop met Jan door het natuurgebied naar het vogelringstation. Daar krijg ik een rondleiding door het ‘vogelringgebied’ en vertellen de ringers uitgebreid over hun werk.

Natuurgebied De Mokkebank (beeld: It Fryske Gea)

De Mokkebank

Jan vertelt: “De Mokkebank is ontstaan na de afsluiting van de Zuiderzee. Hierbij kwam vlakbij Laaxum een zandplaat droog te liggen. De meeuwen pakten direct hun kans en bestempelden dit gebied als hun nieuwe thuis. Aan deze ‘mokken’ dankt De Mokkebank haar naam. De Mokkebank heeft zich ontwikkeld tot een prachtig mooi rietmoeras van 100 hectare met in het midden een schraal grasland dat we jaarlijks maaien en afvoeren. Zo hopen we dat de vegetatie op den duur schraler

wordt en dus soortrijker. Vóór De Mokkebank ligt een prachtig groot ondiep stuk IJsselmeergebied van 1.300 hectaren, wat binnen de Natuurbeschermingswet valt. Dat heeft natuurlijk ook prachtige waarden. Dus je hebt de overgang van ondiep water naar een stuk rietmoeras met waterriet, en dan dat schrale grasland en daartussen heb je nog allemaal wilgenstruweel wat ook prachtige natuur herbergt.”

PAGW-project Friese IJsselmeerkust

Jan: “We voeren ook werkzaamheden uit in het kader van het PAGW-project Friese IJsselmeerkust. Een deel van de rietmoerassen is iets aan het verdrogen, die willen we opnieuw gaan inrichten. Het westelijk deel wordt van kades voorzien. Dat deel kunnen we opmalen met een molen om een natuurlijkpeilpolder te maken. Die kunnen we dan met hoog water vullen en zorgen dat er veel vis in opgroeit. Gaandeweg het jaar laten we de natuurlijkpeilpolder leeglopen, zodat de vis weer terugkomt in het IJsselmeer. Het oostelijk deel gaan we inrichten als rietmoeras met slenkenpatronen erin. Hier hebben we al ervaring mee op de Noordwaard bij Makkum. Op die manier vergroot je het waterareaal in het gebied en creëer je een beter habitat voor bijvoorbeeld de roerdomp. Op deze manier werken wij aan het behoud en de versterking van de natuurwaarden in dit prachtige gebied. Hoe meer variatie, hoe meer natuur.”

Vroege vogels

Op vogelringstation De Mokkebank maak ik kennis met Ype en Tryntsje Albada en Catharinus Monkel. Zij vormen de vaste bezetting van het station. Tryntsje: “Normaal gesproken zijn we met vier, maar Jouke Tolsma is met vakantie.”

Ype en Tryntsje zijn die ochtend iets na 5 uur begonnen. Ype: "Vroeg in de morgen vangen we de meeste vogels. We beginnen bij de schemer, een half uur tot uur voor zonsopgang. Vandaag kwam de zon om 20 voor 6 op, we zorgen dat de mistnetten dan staan. Catharinus komt altijd iets later, maar was er vandaag ook al rond 6 uur."

Ype doet dit werk al sinds 2005. Zijn werkgever vertrok uit de regio en hij kreeg een mooie regeling. Hij had voor zijn werk 30, 40 jaar binnen gezeten en vindt het heel fijn om veel buiten in de natuur te kunnen zijn: "Je moet er tijd voor hebben. Je kan beter hier zitten dan aan de Costa del Sol, zeg ik altijd maar. We hebben wel eens veel muggen, dat valt dit jaar erg mee." Tryntsje werkte wat langer door en heeft zich in 2008 bij de mannen aangesloten. Tryntsje en Ype:

"Wij vinden het een voorrecht om hier te mogen komen. Mooi in de natuur. Om dan de vogels te mogen vangen en te verwerken is op zich al prachtig en daarbij helpen we de wetenschap ook nog. Bij het CES-project gaat het om de jaarlijkse overleving en het broedsucces van vogels. Tijdens de trek heb je andere soorten en dat is dan ook weer spannend.

De uitdaging is ook om de vogels steeds beter te determineren. Naast vogels zie je op zo'n morgen nog meer leuke dingen, zoals planten en vlinders."

Catharinus is de nestor van het gezelschap en met zijn 87 jaar verreweg de oudste: "Ik zou nooit in de vogelarij zijn gekomen als mijn baas het niet deed. Ik was toen 15, 16 jaar, dus reken maar uit hoe lang ik er al in zit. Wij deden toen aan wilster flappen (goudplevieren vangen). Dat vind ik nog altijd het mooist. Dat doe je met een slagnet en met lokvogels op een weiland. Je verschuilt je en lokt de wilsters met een fluitje. Vroege Vogels heeft er [een filmpje](#) over gemaakt een paar jaar geleden. Als je het over passie hebt, dan ligt mijn passie toch meer daar. Het werk op De Mokkebank zou ik meer hobby willen noemen. Het afwachten van wat er in het net vliegt, verder kan je er niet zoveel meer aan doen. Bij het wilsterflappen komt het veel meer op techniek aan. Weer, windrichting, land, en het uitleggen van het spul. En ook het aanfluiten van de vogels is dan een kunst."

Volgens de regels

Tijdens het broedseizoen werken de ringers volgens de richtlijnen van het CES-project, dan verzamelen ze gegevens voor het project. Tussen 13 april en 13 augustus worden 12 keer met steeds 10 dagen ertussen in heel Europa op hetzelfde tijdstip vogels gevangen, geringd en uitgebreid geregistreerd. Lees [hier](#) meer over het CES-project.

Tryntsje: "Tijdens de periode van het CES-project mogen wij hier alleen werken voor het project, dus alleen die 12 keer. Buiten het project om zijn we vrij om te komen en gaan wanneer we willen. Dan kunnen we de netten neerzetten waar we willen, dan hoeven ze niet zoals tijdens

het project steeds op dezelfde plek te staan en mogen we lokgeluiden gebruiken.”

Ype: “We hebben vandaag al rond de 100, 104 zoiets, vogels geregistreerd. Het wordt nu al rustiger, de meeste vogels vangen we tot een uur of half 11, 11. We hadden vandaag een heel mooie jonge bonte specht, een puttertje en veel rietzangers, dat is de hoofdmoot. Alle gegevens die wij opschrijven, zetten wij in de computer. Dat doen Tryntsje en ik samen. Zij leest op en ik breng ze in.” Tryntsje: “Ype kan veel sneller typen. Dat gaat echt twee keer zo vlug.”

Onderhoud en zoönosen

Buiten de periode van het CES-project, mag er op De Mokkebank worden geringd wanneer en waar ze maar willen. De netten hoeven dan niet op precies dezelfde plekken worden opgezet. En dan kan er ook aan het terrein worden gewerkt. Ype: “In januari snoeien we om het terrein een beetje in dezelfde opstelling te houden en de netten vrij te houden. We maaien wel eens in de zoveel tijd, dat mag wel tussendoor, anders wordt het te hoog, dat is niet goed voor de netten.” Naast het gebruikelijke ringwerk, verzamelen ze ook gegevens voor het zoönoseproject van Vogeltrekstation. Het project is onderdeel van een groot consortium genaamd One

Health PACT. Tryntsje: “Zoönosen zijn ziektes die van dieren op mensen kunnen worden overgedragen, zoals het westnijlvirus. Voor dit project kunnen we eigenlijk alleen monsters afnemen als we met z’n vieren zijn. Ik neem dan bloed af, neem een veertje en maak een keelwab. Ook verzamelen we teken. Als een vogel meer dan 25 gram weegt, maak ik ook een cloacaswab. Aan dit project doet een groot aantal landelijke ringers mee. De genomen monsters gaan naar het Erasmus MC, die de monsters testen op virussen. Als één van je vogels positief getest is, dan krijg je via het Vogeltrekstation bericht om welke vogel het gaat.”

Nieuw vlonderpad van Rondje Pampus

Een deel van de mistnetten is alleen bereikbaar over een vlonderpad. Dit vlonderpad is recent vernieuwd met een donatie van het Rondje Pampus. Tryntsje vertelt: “Ja, dat was hard nodig. Het oude vlonderpad bij net C was te slecht geworden. Dat net heeft daardoor vorig jaar niet mee kunnen doen. De oude planken waren ook niet te tillen. De

nieuwe planken kan ik in mijn eentje tillen. We hebben de nieuwe planken genummerd, dus we hoeven niet meer elke keer te puzzelen. We kunnen het pad nu snel uitleggen. Prachtig, we zijn er erg wijs mee.”

